

PREDSLOV K METÓDE A CIELU KNIHY

Kniha, ktorú držíte v rukách, je plodom desaťročného pôvodného výskumu. Patrí k zriedkavým prácam, ktoré sa zrodili zo stretnutia modernej vedy a najstarších duchovných tradícií ľudstva, a ktoré modernou, racionálnou a empirickou metódou múdrosť dávneho veku v istom zmysle znovuobjavujú. Ukazuje, ako nerovnomerný rast kultúry v dejinách, ktorý je jednou z veľkých záhad antropológie, sa objasňuje a stáva zmysluplným vo svetle prastarej náuky o hierarchiách anjelov.

Kniha nevychádza zo žiadneho myšlienkového smeru ako z *vopred* daného. I keď *jednotlivé* myšlienky z rôznych myšlienkových tradícií potvrdzuje. Pokiaľ v texte citujeme rôzne mýtické, náboženské a filozofické tradície sveta a ich predstaviteľov, robíme to vždy dodatočne vo vzťahu k výsledkom, ku ktorým dospievame nezávisle. Uvádzame tým naše poznanie do terminologického kontextu s minulosťou. Nie sme našťastie odkázaní na to, aby sme sa museli odvolávať na autoritu tradície ani na nikoho tretieho, ako na dôkaz. Hlavné myšlienky tejto práce obstoja samy osebe, silou svojej evidencie, bez ohľadu na to, kto a kedy ich vyslovil.

Duchovno-vedecká metóda, ktorá viedla k výsledkom tu uvedeným, je založená na spojení *zmyslovej empirie* (exaktnej práce s vonkajšími, objektívnymi vedeckými faktami) a *nadzmyslovej empirie* (exaktnej imaginácie a inšpirácie prijatej z duchovného sveta). Rola oboch je vymedzená takto: inšpirácia je prameňom námetov pre nové hypotézy a pojmy, ktorých užitočnosť a vysvetľujúca sila sa preveruje na skúšobnom kameni zmyslových empirických faktov, rovnako ako vo vede. V tom zmysle je táto práca *plne* vedecká aj *plne* náboženská zároveň. *Nie je* v rozpore s kresťanskou filozofiou a s odvekou múdrosťou inšpirovanou zasvätencom; a nie je v rozpore ani so *žiadnymi* faktami, ktoré odhalilo vedecké bádanie (líši sa, pravda, vo *výklade* faktov a *príčin* svetového diania). Naopak, vrhá na obe - vedu aj náboženstvo - prekvapujúco jasné svetlo. Rozširuje vedu o morálny a náboženstvo o vedecký rozmer.

Duchovná veda znamená *rozšírenie* prírodných a humanitných vied za hranice materiálneho sveta a ich *syntézu*. Jej metóda sa líši od dnes bežných metód v tom, že pracuje exaktným spôsobom nielen s kvantitatívnymi, ale aj s *kvalitatívnymi* pojmami. Umožňuje prenikať za hranice toho, čo sa dá vnímať zmyslami; a to s rovnakou, ak nie väčšou istotou ako v exaktných vedách.

Predkladaná kniha je prvý zväzok z edície »Základy duchovnej vedy«, ktorý je venovaný *kozmozemskému dejepisu*. Konkrétne periodickým zákonitostiam v činnosti ôsmeho anjelského chóru (archanjelov) a ich odzrkadleniu v dejinách ľudskej kultúry. Na poznatky z duchovnej biológie, medicíny a astrofyziky sa tu odvolávame len pokiaľ je to nevyhnutné v súvislosti s dejinami, bez podrobnejšieho vysvetlenia. Tieto budú predmetom osobitného, druhého zväzku, ktorý bude venovaný účinkovaniu druhého anjelského chóru (cherubov) pri evolúcii života na Zemi - teda *kozmozemskej paleontológii*.

Ak sme sa dopustili nepresností v okrajových jednotlivostiach, kolegovia z príslušných špeciálnych odborov nás bezpochyby opravia. Hlavnou myšlienkou knihy je ukázať, že **čas má rytmickú kvalitatívnu**

Leonardo da Vinci: Anjel zvestovania, 1475.

MUSÍME MAŤ ODVAHU PRENIKAŤ SMELO DO RÍŠE IDEÍ I S RIZIKOM OMYLU. KTO JE PRÍLIŠ ZBABELÝ, ABY SA NEMÝLIL, NEMÔŽE BYŤ BOJOVNÍKOM ZA PRAVDU. OMYL, KTORÝ VYCHÁDZA Z DUCHA, MÁ VÄČŠIU CENU, NEŽ PRAVDA POCHÁDZAJÚCA Z PLYTKOSTI. KTO NIKDY NETVRDIL NIEČO, ČO JE V ISTOM ZMYSLE NEPRAVDIVÉ, TEN SA NEHODÍ ZA VEDECKÉHO MYSLITEĽA.

RUDOLF STEINER

štruktúru, a tú sa nám podarilo doložiť presným, spoľahlivým a od nás nezávislým materiálom do tej miery, že ju sotva bude možné spochybníť. Centrálna téza knihy je falzifikovateľná v Popperovom zmysle a spadá preto do rámca vedeckej diskusie. Ak ju svetová odborná obec nedokáže vyvrátiť, znamená to, že je potrebné posunúť hranice ľudského poznania. V takom prípade sa táto práca stáva míľnikom v dejinách ľudského myslenia, od ktorého sa už nedá viac hovoriť o duchovnom svete a duchovných bytostiach *len* ako o predmete subjektívneho, osobného presvedčenia či vierovyznania; ale po prvý raz aj ako o *poznatku*, ktorý je všeobecne platný a ktorý nás aj *mravne zaväzuje*.

Prvý systematický dôkaz existencie paralelných a rytmických javov v dejinách je naším pôvodným a jedinečným príspevkom k celosvetovému úsiliu o preklopenie priepasti medzi prírodnými vedami a vedami o človeku, medzi vedou a náboženstvom, rozumom a vierou. Je to príspevok k uskutočneniu sna Jána Ámosa Komenského o pansofickej akadémii, kde by sa zjednotilo všetko poznanie, duchovné aj hmotné, na spoločnom základe; a nadväzuje na prerušenú tradíciu štúrovskej koncepcie slovanskej vedy, v ktorej človek poznáva *celou* svojou bytosťou, teda svojím myslením, cítením aj vôľou, nie len jednostranne pomocou suchého intelektu.

Okrem hlavnej myšlienky, ktorá je predmetom striktného dôkazu, kniha obsahuje celý rad ďalších, s ňou súvisiacich myšlienok, ktoré nedokazujeme. Nechceli sme knihu obmedziť len na malý výsek životnej reality, ktorý je dokázateľný vonkajšími cestami, a urobiť z nej suchopárnu vedeckú správu. Mnohé sa dá overiť len vlastným vnútorným zážitkom a je podmienené určitým procesom vývoja osobnosti. Zušľachťuje však čitateľovu predstavivosť a má schopnosť podnietiť v ňom nový citový a vôľový život, ktorý môže po čase viesť aj k rozvoju schopnosti vyššieho zrenia.

Kniha by sa mohla volať aj »Atlas archanjelov«, prvý svojho druhu na svete. Môže sa stať nie len predchodcom priekopníckej poznávacej metódy vo vedách, ale aj inšpiráciou a zdrojom mravnej odvahy pre široké vrstvy laikov. V dnešnej postmodernej a postkonfesionálnej spoločnosti, v ktorej sú všetky veľké klasické etické a estetické hodnoty a ideály spochybnené, kliesni cestu späť k istote o duchovných a morálnych skutočnostiach najvyššieho rádu prostredníctvom našich vlastných, zušľachtených poznávacích síl - teda pre tých, čo už nie sú schopní „slepej viery“. Staré hodnotové piliere spoločnosti, založené na detskej úcte k autoritám a slepej viere v tradície našich otcov, sa rozpadli. Mravnú silu a odvalu k životu môže v súčasnosti ľudská duša čerpať už len z vlastného, živého poznania. Prostredníctvom neho musí sama pre seba znovuobjaviť najstaršie pravdy ľudstva. K nim patrí aj istota, že etické a estetické hodnoty a ideály, ktorých ranná zora svitá subjektívne v našich dušiach, nie sú len arbitrárnou ľudskou dohodou, ale súčasťou objektívneho, fyzikálneho poriadku vesmíru.

Ostrov Lesvos 7. septembra 2000